

«ДО БАТЬКА, ЯК ДО БОГА...»

Солдатами не народжуються. Ними стають, коли країна в небезпеці, стають всі, незалежно від уподобань і професії в мирний час. Хлібороби і сталевари, інженери і вчителі, вчені і студенти. В час небезпеки їх об'єднує святе почуття патріотизму і обов'язку перед своїм народом. Хтозна, ким би вони були, аби не війна. Особливо ця думка не полишає в скорботному мовчанні, коли стоїш біля обелісків, меморіалів, братських могил навколо зупинених ворожою кулею воїнів.

Гарячий січень 1944-го, крім радості визволення, приніс і гіркоту втрат. Багато воїнів полягло на гоцанській землі, невеличкій часточці України, женучи окупанта на захід, форсуючи з боями Горинь, котру фашисти сподівалися використати як надійну перепону в наступальних діях Червоної Армії.

...Із різних взводів, рот, батальйонів, полків сьогодні вони стоїть разом, знайшли вітний притулок і спокій у братській могилі в Гоцці. Мрамурові плити з викарбуваними на них прізвищами та ініціалами. Роки народження різні, смерті — один, 1944-й. Найбільше молодих, котрим не виповнилося й 30 літ. Жити б їм та жити. Багато про що можуть повідати ті імена, чия кров'ю скроплені береги Горині біля Колесник, Вільгора, Бугрина, Симонова, Горбакова, Гоцці, Тучина, поля бі-

ля Синьова і Терентієва, інших населених пунктів району. Не лишилися самотніми вони. Про це свідчать яскраво червоні тюльпани й троянди, котрі протягом весни й літа своїми кольорами нагадують про пам'ять в'язаних гоцанців, про те свідчать і часті приїзди на побачення із своїми батьками, дідами, братами родичів полеглих.

З близьких і далеких країв бувають тут гості, молоді й старі. Про багатьох з них може розповісти працівниця райвійськомату А. Д. Паламарчук. Адже чимало часу і зусиль вона за 43 роки роботи в Гоцці віддала для налагодження зв'язків з родичами і близькими полеглих воїнів, листування з ними. Як прояв вдячності, дехто вважає її членом своєї сім'ї. Не по наказу, а велінню совісті Ася Дмитрівна збрала чимало даних, фотографій.

Знайшли свого сина, чоловіка і батька мешканці далекого Мічуринська. Михайло Миколайович Суворов загинув біля Гоцці, коли йому не було й 27 років. Там, в російському Мічуринську, залишилась мати, молода дружина і два малолітніх сини. Бажко описати життєві неогоди, які у війну перенесла ця сім'я. І ось зустріч через багато років із сином, чоловіком і сатьком. 80-річна, зігнута недугами мати припала до могилы свого вічно молодого Мишка, взяла із неї в хусточку землі і повез-

ла до себе на батьківщину.

Часто до свого батька Арсентія Пилиповича Приходька приїжджає з Києва дочка Галина із сім'єю. В день 45-річчя Перемоги вона поклала на могилу 45 червоних гвоздик.

— До батька приїжджаю, як до Бога. Святе це місце для мене. Спасибі вам, гоцанці, — мовила вона в останній свій приїзд.

Не дійшов до свого рідного села на Волині Михайло Максимович Книшевич. Ворожа куля зупинила його біля Горбакова. Не забуває дороги до свого брата сестра, льонарка, Герой Соціалістичної Праці з чоловіком і дітьми.

Дружина, син, дочка, зять і сестра з Житомирщини з року в рік приїжджають до Тихона Макаровича Бортника, вбитого ворожою кулею біля Бугрина.

Іван Прохорович Васенкія, Онисій Іванович Вдовенко, Сергій Матвійович Волков, Іван Тихонович Ременко, Соломон Ілліч Кад... Всі вони загинули в один день на підступах до Гоцці.

Прізвища, прізвища. Їх більше 400, висічених на мрамурі. Солдати навки зупинилися тут як стражі миру, як засторога тим, хто піднімає меч проти народу.

Євген ПЛАХОВ.

На фото: на могилу до свого брата М. М. Книшевича приїхала його сестра з рідними. Фото 1976 р.